

Інформаційні джерела

1. Європейська інтеграція. Вікіпедія. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F

2. Глобалізація. Вікіпедія. URL:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У ФОКУСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Яцюк О.В., здоб. ступ. PhD

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **Н.Б. Кащена**
Державний біотехнологічний університет

Євроінтеграція спрямована на встановлення тісних економічних, політичних та правових зв'язків між країною-кандидатом та Європейським Союзом, що включає гармонізацію законодавства, розвиток торгівлі, інвестицій та співробітництво у сфері науки та технологій. В цьому контексті зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) відіграє ключову роль, оскільки забезпечує реалізацію економічних зв'язків України з іншими державами, що сприяє розвитку міжнародної торгівлі, залученню інвестицій та розширенню зовнішньоекономічних можливостей.

Завдяки міжнародній торгівлі країни збагачують свої виробничі та споживчі можливості, отримують необхідні внутрішнім споживачам продукти, реалізують профіцит продукції, який не поглинається внутрішнім ринком, посилюють конкуренцію на світовому ринку. Формування ефективної системи економічних відносин країни з іншими державами у сфері торгівлі товарами і послугами, інвестицій, фінансових операцій та інших форм співпраці потребує чіткого розуміння сутності ЗЕД, ідентифікації її теоретичного базису.

Теоретичний базис ЗЕД формують різноманітні економічні теорії, концепції та моделі, що використовуються для аналізу та пояснення процесів та явищ, що відбуваються у сфері зовнішньої торгівлі, інвестицій та міжнародного бізнесу. Зокрема теорії:

– міжнародної торгівлі, що вивчає обмін товарами та послугами між країнами, включаючи доктрини відносної переваги, відносних факторних витрат, імпортозаміщення тощо.

- міжнародних інвестицій, що досліджує рух капіталу між країнами, іноземні інвестиції та їх вплив на економічний розвиток;
- міжнародного бізнесу, що аналізує стратегічні аспекти ведення бізнесу на міжнародних ринках, включаючи глобалізацію, міжкультурний менеджмент, міжнародний маркетинг і управління ланцюгами постачання;
- міжнародних фінансів, що досліджує фінансові взаємозв'язки між країнами, валютні курси, фінансові інструменти та міжнародні фінансові інституції;
- економічного розвитку та інші економічні концепції, які допомагають розуміти вплив зовнішньоекономічних процесів на економіку країни.

Наразі відсутня єдність думки щодо змісту ЗЕД на законодавчому рівні і у наукових колах. Перш за все існує певна суперечність визначення поняття у Господарському кодексі України [1] та Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [2], що істотно впливає на ефективність зовнішньоекономічних зв'язків та результати господарської діяльності держави на світових ринках, і дещо ускладнює розвиток цієї сфери вітчизняної економіки. У [1] основною ознакою ЗЕД виступає перетинання митного кордону України майном та (або) робочою силою. Хоча ЗЕД може бути представлена ще й у вигляді навчання, наукової діяльності, оренди, фінансових операцій тощо. Подане в [2] трактування поняття «зовнішньоекономічна діяльність» встановлює її підпорядкованість до господарської діяльності певного суб'єкта господарювання, але не висвітлює конкретні її напрями ЗЕД. Зауважимо, що в обох зазначених нормативних документах ЗЕД розкривається через поняття «господарська діяльність».

Науковці також по-різному трактують дане поняття, зокрема як:

- 1) діяльність суб'єктів ЗЕД України із суб'єктами ЗЕД інших країн [3];
- 2) сферу економічної політики держави [4];
- 3) сукупність експортно-імпортних операцій певних організацій [5];
- 4) частину загальної діяльності підприємства, пов'язана з його участю в зовнішньоекономічних операціях та виходом на зовнішній ринок [6];
- 5) сфера економічної діяльності підприємств і держави [7].

Як бачимо, ЗЕД є частиною загальної діяльності підприємства, що здійснюється на міжнародному рівні у форматі відносин з контрагентами з інших країн. Відтак, ЗЕД – це взаємодія українських

та іноземних суб'єктів господарювання, яка передбачає здійснення взаємних видів діяльності, що має місце як на території України, так і за її межами, та здійснюється за напрямками, передбаченими відповідними міжнародними договорами про співробітництво.

Основні види ЗЕД згідно [2], представлені на рис. 1, передбачають широкий комплекс різних відносин (правових, господарських, виробничих, торговельних, валютно-фінансових тощо). Кожний із різновидів ЗЕД здійснюється у відповідних формах. Ключовими з них є: експорт, імпорт, реекспорт.

Рис. 1. Види зовнішньоекономічної діяльності [3]

Викладене доводить, що у фокусі євроінтеграційних прагнень України ЗЕД є важливими компонентом стратегії економічного розвитку країни, спрямованим на відкриття нових можливостей для підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Інформаційні джерела

1. Господарський кодекс України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15?find=1&text>
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12?find=1&text=>
3. Гордополов В.Ю. Сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності резидентів України. Ефективна економіка. 2016. № 11. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/>
4. Завгородній А. В. Принципи зовнішньоекономічної діяльності: національні та регіональні виміри. Український журнал прикладної економіки. 2019. Т. 4. № 1. С. 85-93.
5. Завадський Й. С., Осовська Т. В., Юшкевич О. О. Економічний словник. Київ: «Кондор», 2006. с. 356.
6. Заячківська О. В. Характеристика наукових поглядів щодо поняття «зовнішньоекономічна діяльність». Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки» Вип. 3(91), 2020. С. 72-78.
7. Мельник Л. Г. Економіка та інформація: Економіка інформації та інформаційна в економіці: енциклопедичний словник. ВТД: «Університетська книга», 2015. 384 с.